

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA ŠESTNÁSTĽ STRANÁCH.

Predplatná cena :
 Na celý rok --- 4 koruny — hal.
 Na pol roka --- 2 " — "
 Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
 EDVARD SÁNDORFI.

Majiteľ a vydavateľ:
 JAN MOLNÁR

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
 Sem sa majú posilať predplatky, jako dopisy do novin,
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Vianoce.

Ktoby môhol vysloviť, alebo opísať, jaký pocit povstáva v srdci človeka pri tomto slove: Vianoce. Ó, to Jezulátko, ten vianočný stromček a všetko čo sa s vianocami spolu myslí, jakú radosť prinášajú srdcu kresťana. Teší sa dieťa vianočnému stromku; teší sa rodič z príchodu svätého dňa, že i deťom svojim pripraví môže radosť, jaká srdcom jeho previeva pri rozpomienke na príchod Spasiteľa; poteší sa i starec a vďačným srdcom rozpomína sa: koľkoré Vianoce dal mu dožiť dobrotivý Boh. Ó, tých štyri tisíc rokov, jak dlhá doba! Jak dlho muselo ľudstvo čakať a volať: Roste nebesá ... až počuť môhlo: Zvestujem vám radosť velikú ... Jak vrelá musela byť túžba oných ľudí, ktorí najbližšie žili k dobe, v ktorej prísť malo svetlo sveta, ľudstva Vykupiteľa. Nám príchod Pána, Advent, len za štyri týždne trvá, a jako pomaly ubiehajú tie dni. V prvých týždňoch ešte dost málo pomýšľa sa na Vianoce. Čím diaľ ale, tým viacej bývajú spomínané. A keby rodič ani nepomýšľal, jak blízko sú, upamätujú ho dietky, vypyťujú sa, na prstoch rátajú: koľko rázy svitne deň do Vianoc?! — Ach! a ten svätovečer — vigilija — ten len ešte milú a dlhú pamiatku zanecháva v srdci detin-skom! Prípravy robia sa v tento deň, počnúc od veľmesta až po biednu dedinku, od kráľovského paláca na chudobnú chalupu. Radosné prípravy! Majú ony v skutku podivnú moc. Lebo keď nič iného, ony v stave sú zatriasť svedomím i takého človeka, ktorý na náboženstvo zhola nič nedá.

Pravda prípravy nie sú jednaké. Jako nie jednaký sú ľudia postavením a majetnosťou. Ale to je tiež isté, že ten jačmenný alebo žitný «po-

plaňček», alebo «bochnička», ktorú chudobná matka svojim dietkam pečie, práve takú, alebo väčšiu radosť pôsobí jím, jako u bohatých košík rozličných cukrových vecí. Ten vianočný stromček — jedlička — na ktorom krome oblátok a niekoľko jabličiek i tie keby boly! — práve tak milým je v chudobnej chatrči, jako drahými dárkami ozdobený po veľkých domoch. Chudobné — bohaté Jezulátko! — Dary dalo ľudom ... Jednému tak, druhému inak ... Nikdy nepozorovať tolký rozdiel medzi ľuďmi, jako vo vianočné sviatky. Každý na koľko vládze! Ale každý usiluje sa pamätným učiť deň tento sebe a domácim svojim pripraviac im čím väčšiu radosť. Radosné Vianoce!

Lež Vianoce bývajú pre nektorých aj smutné. A jesto niečo, čo Vianoce smutnými činí?! Veru jest! Beh času veľmi dobre hojievá rany srdca. A preto aj hovorí sa: «čas najlepší lekár». — Núdza ale zväčšuje sa s časom.

A nikdy neni tak citeľná jako o Vianocách. Nerozumejú sa tu tí, ktorí z milosrdenstva iných sa živia, majúc zdravé údy, alebo aspoň zdravé nohy, z jedného domu do druhého idú, a kresťanská, alebo aspoň človečenská, láska podelí s nimi — čo má. Mienim tu poukázať na tých ubožiakov, ktorý zdraví súc, hladom umierajú, radi by umrel a nemôžu. Najväčšieho polutovania hodní sú tedy tí, ktorí opravdu povedať môžu: Pracovať nemôžem — nemám kde: žobrať: haňbím sa. Ó, koľkí z nich nevedia dnes, čo budú zajtrá jest? Pamätajme na nich a pripravme im dľa možnosti — radosť. A keď sami nevládzeme, ujmime sa za nich u možnejších a budeme mať blažené Vianoce! Sláva na vysostách Bohu a na zemi pokoj ľudom dobrej vôle!!

E. Fülkorn.

K cteným čitateľom!

Nuž jakože sa nám máte vy statočné duše? Či vám nepohráva srdcom láskyplný radostný pocit, keď pred jasličkami malunkého Ježiška kľáčite? Či necítite to, že je tento Ježiško malý náš, a že v prvom rade na nás bude sa jeho milostná tvárička usmievať?

No Bratia drahí a Sestry, my o tom nepochybujeme, že vy budete srdečne vítanými hosťmi Jezuliatka. Veď ako On podstúpil chudobu, ako On bojoval za celý požehnaný život svoj za pravdy božské, tak aj nám je veru tá istá chudoba, ten istý boj za podiel.

Oj, dobre my vieme drahí naši, koľko vy musíte tríznenia, krívd, aj posmechov podstúpiť zato, že ste Kristoví; že nechcete byť nemými otrokmi kadeakých bezbožných darmožráčov! Dobre známe, že sto a sto Judášov bozkáva i dnes Pána Krista a lichotí sa aj vám Jeho to verným ovečkám, len aby vás potom dobre strihať, šklbať a drať mohli!

A hľa, z tohoto ohľadu sme si jednakí. Keby redaktor vašeho «Kreštana» chcel byť nemým psom a nezavracať vás pred vlkami a hyenami hlasitým otvoreným slovom, oj vtedy aj on aj jeho časopis mal by na ružách ustláno. Ale nebojte sa! My nie tučnieť chceme z jednostrannej práce — to nie! Lež postavíme sa smelo voči všetkým káraniam a prenasledovaniám so strany Judášov z lásky k vám! Keď ľud trpí, i my nechceme zemských chváí a pokladov; keď vy dobré duše Kristové ste tríznení, klamaní a ustavične prenasledovaní: nuž ani my nebažíme za lenošským pokojom. Ba radšie na večné veky budeme zobračíť s vami — aspoň budeme mať v spoločnosti svojej chudobného Ježiša. Radšie pohrdame všetkými dôchodkami, všetkými postaveniami, nežli by sme mali vás opustiť a opustiť chodníky — bárs skalnaté — právd Pána a Boha nášho Ježiša Krista.

Ach milovaní Rodáci moji, tak by sme si boli dnes radi v jednej veľkej rodinnej spoločnosti s Vami. Tak by sme sa z celej duše našej utrápenej vedeli sa modliť pred trasúcim sa Jezuliatkom! Ach, urobme to Bratia a Sestry milé aspoň v duchu. Nezabúdajme jeden na druhého, lež idme pred tie jasličká, a modlime sa bolästnou žalostnou modlitbou k malému Ježiškovi. Poža-

lujme sa Mu o našich mnohých biedach a fažkostiach. Prosme Ho, aby naše rady svojou božskou milosťou posilniť ráčil, že by sme pevnými sa stali jako tá skala, na ktorú On cirkev svoju svätú založiť ráčil.

Urobíte nám to, Priatelia naši? Budete sa modliť za nás, za stranu Pána Ježiša Krista a jeho utrápených ovečiek? Ach, urobte, hej len urobte tak milení Bratia a Sestry; bo časy sú zúrivé a bude nám potrebná mocná pravica Pána Ježiša ako tým Apoštolom bola na tom zúrivom mori. Tedy len sa vy modlite za nás!

Ale povážte si tiež milí pokrevenci aj toto pravdivé prislovie, že: *modli sa a pracuj*. Pracujte teda i vy, veď budete pracovať za vášho Pána a Boha Ježiša Krista. Áno, pracujte na tom, aby rady naše, ktorí za pravdy viery Kristovej bojujeme, zmocnely. Každý musíte bedlivý byť o to. Idte medzi tie dobré duše, medzi vašich priateľov a známych a rozložte im, že treba sa nám spájať v tieto smutné časy a že najmocnejším spojivom našim má byť náš «Kreštan». Nechže ho teda každý pozná, nech každý ho číta a komu je len možno, nech aj naň predplatí. Nebudú to nikomu stratené groše, ba čoby ste si ten predplatok aj od úst otrhli, predsa napomáhate tým vec Kristovú a slávu božiu.

Nuž v mene malého Jezuliatka prosíme vás akožto potomkov chudobných betlehemských pastierov: pojdte, pojdte všetci medzi nás, podporujte vášho Kreštana a my budeme aj nabudúce jednakou ochotou a láskou za vás bojsovať!

Predplatte takto:

Administrácia „Kreštana“

Budapest, VIII., József-körút 35.

Nech Vám všetkým Bratom a Sestrám našim božské Jezuliatko šťastlivých, radostných Sviatkov popriať ráci!

Redakcia.

Pút' do Jeruzalema.

Odehod: 6-ho januára 1901 z Budapešte na Rjeku, Terst, Brindizi, Corfu, Fatras, Piraeus, Smyrnu, Rhodes, Beiruth, Jaffu, Jeruzalem — nazad: Jaffa, Fort-Said, Alexandria, Brindizi, Terst, Rjeka, Budapešť.

Ceny do Jeruzalema: III. trieda 157 zl.
 „ II. „ 340 „
 „ I. „ 430 „

I. a II. trieda so stravou na lodi a v Jeruzaleme, pre III. triedu len v Jeruzaleme. — Povedie: Gedeon Dömötör, farár v Budapešti, II. okres Bombatér, kde aj programm dostaf.

POLITICKÉ CHÝRY.

Volebné pohyby.

Tento nápis bude nám odteraz pravdepodobne stálym. — Páni tatíkovia liberálni učia sa usilovno zdravice, ktorými chystajú sa cez vianočné prázdniny svojich voličov mámiť. Aj v Pešti kujú sa nové plány. Na «Opravdového Kresfana» sťažujú sa hornovidiectí liberálni poslanci, že im nič neosoží. Badajú títo páni sami, že tieto noviny sa ľudu od prvopočiatku hnusia, i to vedia, že náš «Kresfan» sa chvála Bohu jak sa patrí rozširuje. Nuž zamýšľajú «Opravdového» poslať v čerty, kam aj patrí, a pod novým menom budú probovať prilákať si vás.

Od nového roku teda budú liberáli *každý boží deň* posielat vám noviny. To budú viete tiež také opravdové, bárs aj toho mena nosiť nebudú. — Pýtate sa, že prečo «Opravdový» zanikne? Nuž s jakou opravdivosťou vraj pracoval «za ľudu», nuž s takou opravdivosťou vás teraz ofáka. — Pýtate sa, že prečo práve teraz idú liberáli vydávať každodenné noviny. Preto, lebo budú na jar volby, teda treba na ľudovú stranu každodenne špintat a bezkonfessionálnosť a matriky a žandárov a služnovské prechmaty vychvaľovať.

Že tieto noviny liberálne budú vychodiť, to by nebolo nič; ale že budú vychodiť *denne*, túto okolnosť netreba podceňiť. Kto nevie čo je tlač, ten nás neporozumie: ale my hovoríme: že každodenné noviny medzi ľud rozsypané značí ohromnú moc. Preto Bratia, zvlášte ale vodcovia ľudu buďte na pozore! Vláda má peňazí z vaších grošov kolkó len chce, ona bude stačiť bárs aj plné vagóny novín rozposlať každým dňom. — Maly aj jedny neodvyslé kresfiansko-socialné krajciarové noviny na miesto «Slov. Dennika» vychodiť. Škoda že tá vec ešte spí. Pamätajte na naše slová: budete chcieť takéto noviny utvoriť neskôr, len nevieme či nebude pozde.

Inkompatibilita.

Iným slovom: kšeftovanie s ablegátstvom bolo na prietrse v snemovni. Ct. čitatelia naši dobre môžu už vedieť z našich článkov, čo je to za zázrak tá inkompatibilita. Keď takí liberál ostane direktorom židovskej banky, fabriky a inej spoločnosti a potom sháňa od vlády všeliaké výhody a dôchodky pre svoju banku lebo fabriku a za túto službu dostáva od tej banky lebo fabriky 10—20 aj 60 tisíc zl. ročitej oročky: to je inkompatibilita.

Jedny demokrato-socialistické noviny strašno napadly pre takéto kšeftovanie celú snemovňu. Štátny pravotár chcejúc tieto noviny preto žalovať, žiadal snemovňu, aby mu to dovolila. — Ako sa o tejto otázke vadili poslanci, tu nespomenieme. Len chceme poukázať na to, že túto otázku noviny socialistov rozpapraly. — Znak toho, že sa

socialismus šíri. — My sme nedávno písali o socializme v článku «O čom sme ešte nehovorili». Nuž veru každý sa presvedčí, že sme mali pravdu. Socialismus musí sa šíriť, lebo má v mnohých vecách pravdu, len škoda, že je to nie kresfianský socializmus. A s týmto netreba mlčať jako s teplým osúchom, lebo mlčanie nič nespomôže tam, kde utlačené práva a hnusné hriechy hlaváčov až do neba kričia. Nuž len treba si dobre pomysleť toto: ministri, nadžupaní a iní hlaváči berú za nič pre nič strašné penzie; ablegáti kšeftujú s kapitalistami a židmi na zlomkrk sozobráčeneho ľudu; remeselnícku triedu znivočili vládou podporované fabriky až na mindár; kresfianský sklep nemôže dostať žiadného práva; z volebnej svobody robia si opovážliví bašci len posmech; školy, zábavy, spevy nábožné a modlitby nám zabruňujú; kto sa proti tomu ohlási, idú naňho všetci jako sršny. — Potravné dane znížiť nechcú; porciu pozemkovú znížiť a židovskú bursovú povýšiť nechcú; všetky zákony robia páni veľkomožní len pre seba a pre židov. Nuž čože má potom ten vycicaný ľud robiť? Pojde ta, kde mu sľubujú rovnoprávnosť a chleba. A tak robia socialisti. V Pešti majú dobre sriadené spolky. Majú aj Maďari, Česi, Poliaci a Slováci. Prečo nikto nechce kresfianské spolky utvoriť? — Nuž socialisti hovoria, že pre veľkomožnosť neľudskú, lebo že páni jako páni a že vrana vrane oko nevykole. Nuž neodkladajme s tými kresfianskými spolkami.

Voľby v Rakúsku

už sú v najtuhšom prúde. Poliaci sa nepekne držia. Sú najchudobnejší a najbojazlivejší, s nimi teda nakladajú jako s hoviadkom. Alebo pivom alebo strachom dostávajú liberáli mnohých. Potom sa smejú medzi sebou, že vraj s tým «anjelským» národom Poliakov je len hračka liberálne voľby prevádzka. — Česi sa nedajú strašiť, skôr oni naženú strachu bárskomu. Výsledok volieb je ešte nie istý, len tolko vidieť napred, že pokoja v Reichsrate zas nebude.

Vojna v južnej Afrike.

Búri sa stroja vysťahovať. Nemecká vláda hotová je dovoliť im v Pruskupozemky si kupovať. Zato ale pozostatky Búrov neprestajne bojujú ďalej. Anglický Kitchener, tento ľudožrút nebude sa môcť chváliť s veľkými víťazstvami, lebo búrsky Devette ho náležite preháňa. — Dľa nových správ hnali Angličani búrske čaty ku jednej rozvodnenej rieke a prenasledovaní junáci obrátili sa proti nepriateľovi a prerazili sa šťastlivo. To im dodalo takej chuti do prenasledovníkov, že ich rozprášili a zajali 555 anglických vojakov a 5 officierov, Keď ale nemajú zbytočných mužov pre stráž, nuž pustili o pár dní z týchto vyše polovice na svobodu. — Mohol by sa od nich ľudskosti odučiť nemecký cisár, ktorý rozkázal v Číne všetko vraždiť: mužov, starcov, ženy i deti.

Vojna v Číne.

Čo sa tu robí, nič nevedno. Lebo telegrafické zprávy o ukrutnostiach nemeckých vojakov sú prekážané. Iba o tom idú nekonečné správy, ako sa europejské vlády vyjednávajú aj medzi sebou a z druhej strany aj s Čínou.

Podmienky, ktoré podáva Nemecko sú ťažké. Zaplatiť 700 millionov taelov, rozpustiť čungli-jámen (parlament) prijať stálu stráž európejských vlád, potrestať všetkých boxerov povstalcov a vytvoríť ich zo všetkých úradov a p.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Dokonajúc pojednávanie o rozpočte krajinskom vo všeobecnosti, prešli na podrobné pojednávanie na sneme ablegátov. Ako zvláštnejšie body tohoto spomenieme reč opätnú Iudáka Jána Molnára. Odpovedal Széllovi s nemalou trpkosťou a Széll prijal ju tiež rozhorčený. Széll totiž bol sa vymlúval, že to nie všetko tak ako to Molnár rozkladal, a že veď on v mnohých pádoch prekazil násilnosť úradných medzítok svojich. — Toto Széll ale nemal hovoriť, lebo to mu slúži nie ku česti lež ku veľkej hanbe. Veď uznáme, že po mnohých appelláciach napravil kde-tu prechmaty slúžnovské pán ministerpredseda; ale čo potom, keď si svojich ľudí nepotrestal a títo pokračujú v svojej svevole i ďalej. Nevšímajú si tedy toho ministra ani na tolko jako slameného strašiaka. — Nuž nech-že si je pyšný na to.

Tiež spomenúť treba prietras o inkompatibilite. V pol. chýroch píšeme o tej veci obširnejšie. Ľudák Rakovszký vstal na obranu socialistických novín tvrdiac, že s tým čo píšu, súhlasí. Pýtal sa, či je to počestné takto kšeftovať s poslancekým postavením. Hovoril s veľkou rozhorčenosťou a pichľavým posmechom. A čo sa stane? Vystúpi liberál Münnich a hovorí, že zakiaľ nebude zákona nato, on si bude hľadať dôchodky jako bude vedieť. Hľa, hľa! Teda sa ani len nehanbia liberáli pre svoje kšefty. Teda česť sem, česť tam, nech len tisícky sú vo vrecku. Ba keby nebolo zákona proti krádeži, či by bolo čestné na človeka aj krasť a lúpežiť?

«Listy Svätého Antona.»

Iste len božskej prozreteľnosti máme pripisovať vzniknutie novej pobožnosti ku sv. Antonovi paduanskému. Tá okolnosť, že tento divotvorný Svätý pomáha v hmotných potrebách nielen tým, ktorí sa ku nemu utiekajú, lež spolu aj chudobe, objasňuje nám tú všeobecnú obľúbenosť novej tejto pobožnosti.

Otázka chlebová bola od jakživa taká, že ten kto ju šťastlivo rozlúštil, získal spolu aj dôveru a povďačnosť so strany tých, ktorým sa odpomohlo. Táto dôvera a táto povďačnosť oproti divotvornému Svätému cirkve našej katolíckej isteže len blahodarne pôsobiť môže ku vzkrieseniu oslablého ducha kresťanského. A preto, že aj hriešni

Iudia, ba aj inoverci a neverci zkusili zázračnú pomoc nášho Svätého, nás oprávnené môže naplniť tou sladkou nádejou, že ešte aj tí hriešníci a neverci privinú sa ku cirkvi tej, ktorej Svätý divotvorca im v biedach pomáhal.

Preto podujal som redigovať pre slovenských veriacich «Listy svätého Antona.»

Časopis bude riadne vychodiť od nového roku (prvé číslo rozpošleme už ku vianočným sviatkom) na 1-ého v každom mesiaci. Cieľom jeho bude povzbudiť dôveru v zázračnej moci sv. Antona, tohoto Patróna chudoby, pri tom však zaoberať bude sa so všetkými katolícku cirkve sa týkajúcimi otázkami, ba krome týchto budú v ňom aj iné, rozmanité zprávy, aby zodpovedal veškerým duševným potrebám. Vychodiť bude na 16. stranách s obrázkami, bude teda len o poznanie menší, ako je «Kresťan». Predplatná cena budú 2 koruny, ktoré posielajte na adresu: Redakcia «Listy Svätého Antona» Budapešť VIII., Szentkirályi u. 28.

So srdečným pozdravom na všetkých mojich Rodákov a Rodáčky prívolačiam v Bohu napred! E. Sándorfi.

Jaké kalendáre máme kupovať?

Veľmi odporúčame «Svätostefanský kalendár». Vydáva Szt. Gellért nyomda, Budapešť, VIII. Práter-utcza 44. Kalendár tento je už dosť z predošlých rokov známy našim cteným čitateľom. Čo sa zovňajšku kalendára týče, bude on veľkolepým a prekvapí tohoto roku ct. odberateľov. Ale aj obsahom bude sa líšiť od všetkých iných kalendárov. Lebo okrem náboženských článkov sú v ňom aj také, ktoré ubohého ľudu až veľmi z blízka sa dotýkajú a sú v ňom také pravdy hlásané, ktorých nikde inakde nedočítate sa. Pritom utešené rozprávky a obrazy činia tento kalendár skutočne drahocenným. Vyznáme sa, že by nám bolo veľmi vzácné, keby ct. čitatelia naši usilovali sa čo najviac rozšíriť kalendár tento, aby naše pravdy a ponosy ozývaly a pretriasaly sa po všetkých kútoch našich ubohých Rodákov.

Cena jedného výtisku je 30 kr. (60 hal.), 10 výtiskov 2 zl. 50 kr. (5 kor.), 20 kusov 4 zl. 50 kr. (9 kor.), 50 kusov 11 zl. (22 kor.) už aj s poštovou trovou ak peniaze napred pošlete.

V tom istom duchu písaný je aj «Kresťanský Iudový kalendár» s utešenými obrazmi a rozmanitým obsahom. Cena tohoto je len 25 kr. (50 hal.), 20 výtiskov stojí len 3 zl. (6 kor.), 50 výtiskov len 7 zl. (14 kor.). Tieto výborné dva kalendáre dostať len u «Szent-Gellért-nyomda, Budapešť, VIII. Práter-utcza 44.

Schopnejší čitatelia našich novín mali by sa chytrou obrátiť s objednávkou a hromadne kúpiť tieto kalendáre. Mali by nielen zásluhu za dobrú vec, lež mohli by si pritom aj dačo zarobiť, keby tak po nedieľkách predávali známym svojim kalendáre tieto po kuse, veď je v dnešni čas každému platný ten groš.

Reč Jána Molnára.

(Pokračovanie.)

O tom' ctená snemovňa, ani nechcem prehovoriť, ako sa volia u nás obecní notári a rychtári. Že koľko rázy sa to stáva, že slúžnovci násilne takého postavia na čelo obce, ktorého nik nechce, a toho, v ktorom sa sústredňuje dôvera všetkých občanov, ani len nekandidujú. Veď len v posledných dňoch bola jedna deputácia u ministra v podobnej záležitosti.

No a voľby obecných a stoličných výborníkov jako sa prevádzajú? Pod Bánffym to išlo aj tak, že predseda voľby odobral od voličov volebné lístky, otvoril a prečítal; keď sa mu nepáčil roztrhal jednoducho a hodil pod stôl, ako som v podobnom páde už raz aj interpelloval pána ministra. A snáď si myslí ctená snemovňa, že včúľ pod novou érou sa stala v tomto ohľade nejaká premena? Nechcem ustávať ctenú snemovňu a len dva pády prednesiem. Z Vaálu, zo stolno-belohradskej stolice píšu: Pred pár týždňami boli u nás voľby obecných výborníkov a na najväčší jed pána slúžneho sami ľudáci sa dostali do výboru veľkou väčšinou zvolení. Prišla o pár dní voľba na stoličných výborníkov; kandidovaní boli Sebastian Turinič farár a Ľudovít Kulčár okresný sudca. A slúžny osobne pochodil po všetkých úradoch, aby docitoval úradníkov k hlasovaniu, tak že jeho jednanie hlavne v bernom úrade spôsobilo veľké vzrušenie. V obciach Vaál a Tabajd nechál svolaf' obecné predstavenstvo a rozposlal ich z domu na dom kortešovať v záujme Kulčára. Agent mártonvásárskej sporiteľne vo Vaáli vyhrážal sa voličom, že ak nebudú na Kulčára hlasovať, vypovie im pôžičku. A ešte mnoho podobných vecí sa stalo, tak že nastrachovaný ľud pravdepodobne nie tak hlasoval jak chcel a zvolil Kulčára.

Alebo hneď tu, ctená snemovňa, v susednej obci Nagy-Kovácsi dňa 15-ho decembra 1898, teda v poslednej dobe starej éry, bola voľba stoličných výborníkov. Tam si predseda voľby pekne rúče prezeral volebné lístky a keď oproti tomu Adam Muttnyánszky appelloval, appelláciu mu jednoducho odmrstili s tým odôvodnením, že zákon nezná tajné hlasovanie. Pán Adam Muttnyánszky appelloval k administrácnému súdu, ktorý na šťastie mal iné poňatie o čistote volieb a tak celkom správne prijal appelláciu a vyučil p. predsedu, že áno, zákon zná tajné volenie stoličných výborníkov, ba žiada prevedenie toho a tak zničil voľbu.

Lež snáď zmdreli z tohoto jednania v Nagy-Kovácsi?

Nie. 18. februára tohoto roku, teda už pod novou érou, bola zadržaná voľba stoličných výborníkov. Ponajprv ustálili to na nedeľu; po druhé zákonne vymenovaných predsedu a podpredsedu zamenili jednoducho slúžny a podslúžny. Potom, keď Anton Gromann, šofmarský obchodník zadal prosbu, aby bola predĺžená záverečná hodina, to mu odpovedali, že to od toho závisí, jako sa budú chovať občania šofmarský pri voľbe.

Potom za volebnú miestnosť nie priestrannú poradnú sieň, ale izby vyznačili; v dvoch prvých prerábali voli-

čov a v tretej hlasovali. Prerábali ale voličov: p. slúžny, bývaly a včulajší dohliadač na krajinské cesty. Tito páni sbierali vóta pre liberálneho kandidáta Kolomana Kontru oproti Ľudovému Adamovi Muttnyánskému. Keby bol pán minister právovsudia tu, poprosil bych ho, aby mu toto nezazlieval, lebo pán Muttnyánszky je náhodou okresný sudca. Martinovi John s týmito slovami strkal p. slúžny volebný lístok Kontre do pästi: «Ja som slúžny». Ale neidem opísať celú voľbu, lebo appellácia má asi 13 bodov; len to poviem, že od 10-ej hodiny ráno až do 4-ej popoludni odobierali vóta, teda cez šesť hodín a len 144 hlasov odobrali, pretože dotiaľ fahali vec, dokiaľ neprišla záverečná hodina, tak že vyše 30 ľudových voličov nepripustili k volebnej urne, ktorí tam vyše 2 hodiny čakali. Len s takými nezákonnými prostriedkami sa mohlo stať, že zvolili liberála Kontru. Nápadné je, že my, ktorí dľa nebohého ministra Tréferta len z oblokov fáry pozorujeme a vidíme svet, zablédneme takéto veci, pán ministerpredseda ale a pán minister vnútra, bárs jak vysoko bydlí, len vykuknúť von z obloka by mu bolo treba, tak blízko je k nemu Nagy-Kovácsi, nezbadá tieto veci.

(Pokračovanie nasl.)

Na Marianský chrám Višňovský obetovali.

Z Čace: 4 koruny, Amalia Lackó.

3 koruny, Revický Aurelné.

Po 2 koruny, Matter Rezső, Menkina Franc, Szikora Anna, Umhleid Jenő, Baltay učiteľ, Baltay Géza, Pichler Emil, Markovics Kelemen, kaplán.

Po 1 korune, Kompánek Gáspár, Markovics Frigyes, Boczek F., N. N.

Z Černého: 10 korún, öz. Moravszky Jánosné.

Z Kys. Nového Mesta: po 5 korún, opätne Szmida Kálmán farár, Vondráček Jene, Seide Róbert, obec Kys. Nové Mesto.

Po 4 koruny: Veronika Schosty, Julianna Brežný.

3 koruny, Vass Márton.

Po 2 koruny, Sztarinszky József, Maria Hlozsný, Melisz János, Veronika Brežný, Galvánek, Balluník Ignác, Bielek Anton, Hohoš Gyózó, Rényi Jenóné, Ludvik Sztarinszky, Pavel Kosliar, Cselko Béla, Maria Gyurana Cselko, Hlucsil Kajetán, Anton Kolárik-Kovács.

Po 1 korune, Galvánek Lajos, Jozef Galvánek, Ján Kavacký, Ján Veselý, Jozef Galvánek, Andrej Kavacký, Jozef Šujánsky, Pavel Šujánsky, Justina Meliš, Jozef Brežný, Maria Blažek, Gyurana-Cselko Pál, Répásyné, Hohos András, Malovec Ignác, Justina Pakoš, Ján Pakoš, Štefan Blažsek, Višňovský N., Anton Brodňan, Ján Liška, Harnay János, Ján Vnuk, Pavel Fušček, Jozef Lacko, Štefan Macašek, Maria Medzihorský, Galvánek Franc, Jozef Hohoš, Pakos András, Hill András, Jozef Hriankay, Pavel Kosliar st., Maria Hohoš, Katarina Lottner, Jozef Bielek, Štefania Kuncser.

Z Bitče: 20 korún, Michal Treszkony.

14 korún, Georg Micsura.

Po 4 koruny, Liha Vinceze, Ballay Károly, Mollerer Jánosné, Maria Drobena, Filia «Tatja».

3 koruny, Dr. Pokorný.

Po 2 koruny, Domaniczky László. Gyuriss György z Rovného, Benyovszky Napoleon, Maria Rehák, Maria Soural, Karolina Skotnický, Jozef Skotnický, Durný Elek, Malobický N., Jozef Badík farár, Michal Rovnyanek, Štefan Honza, Treszkony Péter, Fridrichovszky András.

Po 1 korune, Halusné, Gyugyák János, Menkina Florian, Maria Treszkony, Mlett Viktor, Anna Varinský, Maria Littera, Františ Kubiš, Maria Mahdik, Anna Honza, Alojz Matúšek, Ján Tvrď, Tombor, Szkotniczky Sándor, Rehák Gyuláné, Alojz Skotnický, Štefan Fundárik, Božek A., Štefan Badík, Michal Fridrichovszky, Andrej Fridrichovszky, Puskár Pál.

Z *Pov. Bistrica*: 20 korún, herczeg Hohenlohe Klodvigné.

Po 4 koruny, Baross Károly, Kuliffay Károly, Obec Pov. Bistrica, Pálffy Pál farár.

3 koruny, Ruzsicska Tamás kaplán.

Po 2 koruny, Rutsek László, Links, Zental, Blahút József, Štefan Lichtmann.

Po 1 korune, Ballan Miklós, Maria Sztrányavszky, Valentín Kralek, Jozef Miro, Jozef Huslík, Ján Fodrek, N. N., Františ Janecz, Anna Zúbek, N. N., Zuzanna Juráček vdova, Fapsó Mihály, Maria Lovisek, Štefan Teplan ml., Lovisek Mihály, Jozef Remiss, Ballon István, Szmrtník János.

Z *Púchova*: Po 4 koruny, Borecsizky László, Martinovics Ferencz.

3 koruny, Dermisek Pál dekan.

Po 2 koruny, Cary, Veszely Nándor, Pokorný N., Csizmár.

Po 1 korune, Barinka József, Zuzanna Neumann, Bajo, Moyses Károly.

Z *Pruska*: 20 korún, Ján Randík rodom z Hričova.

Božské Srdce Ježiša, odplaf dobrodincom našim všetko to dobré, ktoré Ti oni obetovaním na ozdobenie kostola nášho ochotne preukázali. Požehnaj im za to časne i večne!

Alex Frátrík, farár višňovský.

!Zaosek!

Otení čitatelia Krestana!

Že je *Zaosek* veľká stonoha, to ct. čitatelia naši dávno dobre viete z jeho článkov v našom časopise uverejnených.

Jeden raz poslal mi dlhší článok, že vraj humoresk, s nápisom: «*Dedinský hasič*». Ja som pri čítaní tohoto «hasiča» od veľikého smiechu temer ochorel a hneď umienil som si, že ho dám vytlačiť osobitne a našpikujem ho ešte aj s obrazom. O tomto hasičovi len toľko chcem povedať, že namyslenosť a pýchu ešte nikto tak chutno na posmech neobrátil, ako *Zaosek* v dielku tomto. A je všetko tak na vlas, tak pravdive vymuštrované v ňom, ako sa to v opravdu stáva v živote. Zvlášte tieto

vlastnosti dielka dodajú mu absolútnej, večnej ceny tak, že slovenská krásospisba bude musef ním porátať.

Pridal som k tomuto humoresku aj jednu básnickú veselú rozprávku s nápisom: «*Mlynár a pltníci*». Je to smiešna smutnohra jedného korhela, teda obsahuje v sebe výborné mravné naučenie zvlášte pre náš ľud slovenský. Pôvodcom mu je *M. Ď.*, mladý šuhaj v Bosne. Ponevác zbadal som v jeho z XI. spevov pozostávajúcej rozprávke povážlivé vlohy básnické, dal som teda i toto dielo vytlačiť tiež s jedným obrazom.

Knížočka, dielka tieto obsahujúca výnde z tlače prv, než tento oznam čítať budete. Ak chcete mať dobré, veselopoučné čítanie *objednajte si hneď knížočku túto*. Bude stáť *len 10 kr.*, aby ste si ju každý obstaral môhol. *10 výtiskov* dostanete za *90 kr.*, *25 výtiskov* za *1 zl. 60 kr.* a *50 výtiskov* za *3 zl. 75 kr.* Zasiela sa len na predbežné doposlanie obnosu — *poštové trovy* nebudete mať žiadne, tie *znášam sám*. Knihkupcom pri väčších objednávkach podám znižené ceny dľa dohodnutia. Nápis knížočky bude: «Dedinský hasič, napísal: Zaosek, vydal Edvard Sándorfi. Budapešť VIII. József u. 28, 3.» Pište mi tedy takto: Pošlite mi ... výtiskov «Dedinského hasiča» od Zaoska s obrazom. Adressu pište takto: **Edvard Sándorfi, Budapest, VIII. József-utca 14. sz. ajtó 3.** a ja vám žiadané hneď pošlem.

S rodáckou úctou

Edvard Sándorfi.

O príčinách opilstva a niektorých liekoch proti nemu.

«Alkohol je najväčším nepriateľom blahobytu národného a štátneho.»

Že je opilstvo strašnou pliahou, hrozným nešťastím človečenstva, to vidíme už pri prvom jeho na svete sa objavení. Cháma, nešťastného syna Noemovho ono sviedlo ku hriешnemu posmechu vlastného otca, ono uvalilo naňho kľatbu otcovskú. Samson, pred ktorého podivnou silou triasli sa filistínci, ktorý zaškrtil kráľa zverov, leva; ktorý so škraňou osla tisíc mužov zabil; ktorý železné vráta mesta Gázy na svojich pleciah na vysoký vrch vyniesol: tento hrdinský, obrovskou silou vládnucci Samson, akonáhle oddal sa prekliatemu opilstvu, upadol do rúk svojich nepriateľov, ktorí ho pozbavili jeho sily a vylúpali mu oči. Opilstvo zoľalo aj hlavu Holofernesovú. — To býva príčinou mnohých nespravodlivostí, prenasledovaní, ukrutností a krveprelievania. To nutieva i dobrotivého Boha ku častému sľahaniu prútom trestajúcim. Nikdy by nebol býval smradľavý zápach zo seba vypúšťajúceho Sodomčanov a Gomorhanov. A kto by bol v stave vypočítať všetky tie nešťastia, ktoré už táto prekliatá náruživosť v jednotlivých rodinách, obciach, ba celých krajinách zapríčinila? Čo je príčinou aj teraz v časoch našich mravného a hmotného úpadku nášho pospolitého ľudu, zdáľíž nie opilstvo, korheloovanie? Cudzí, parazitný živiel vyhýbajúc pectivej práci, chytil sa pohodlného, vý-

nosného zamestnania — merania pálenky, a vykorisťujú nevedomosť, zaostalosť a k pijanstvu náchylnosť nášho ľudu, zbavuje ho mravnosti a majetku, zabíja mu dušu i telo, a kresťanské domy, polia ba celé osady tratia kresťanských majiteľov; cudzia fajta krčmárov usadzuje sa tam miesto nich, a kresťanskí dedičia so zobračkou kabelou a palicou hŕfne vandrujú preč, ta za more do ďalekej cudziny!

Opravdu pomimo smilstva niet hriechu, ktorý by tak škodlivé následky mal na zdravie a majetok, statočnosť a domácu blaženosť, telo a dušu, čas i večnosť, ako pijanstvo. Alkohol i to najsilnejšie zdravie znivočí. Človeka v úrade postaveného olupuje vážnosti a dobrého mena, vyháňa z úradu, pozbavuje chleba. Majetného hospodára, remeselníka a nádenníka na zobračku palicu privádza. Rozum otupuje tak, že vzdelaná, inteligentná hlava blbou sa stáva. Odtiaľ i to posmešné porekadlo: «prepil si rozum». Svedomie omámuje, ohlušuje. Korheľ je hluchý, neočuje výstražný hlas svedomia. Srdce zabíja, a slobodnú vôľu ťažkými putami viaže; preto je piják bez srdca, pozbavený všetkých šľachetnejších citov, nemravník, nevládne sebou: človek na obraz boží stvorený sa stane nerozumným tvorom, zvieratom! A koniec takéhoto pijáckeho života býva obyčajne zúfanie, smrť bez pokánia a po tejto nasledujúce večné zatratenie. Hrozný hriech, prenáravným nešťastím spoločnosti ľudskej je opilstvo. Preto sv. Písmo takto sa vyhráža korheľom: «Komu beda? Čiemu otcovi beda? Komu zvydy? Komu jamy? Komu bez príčiny rany? Komu červenosť očí? Zdáliz nie tím, ktorí sa zabavujú pri víne, a pilní sú pri vypíjaní pohárikov?» (Prisl. 23, 29, 30.) — «Ani opilci, ani hodovníci nevojdú do kráľovstva nebeského» (1. Kor. 6, 10.) — «Striezvi buďte a bedliví, lebo protivník váš diabol, jako lev ručiaci obchádza hľadajúc, koho by sozral» (1. Pet. 5, 8.).

Zkadiaľ to ale pochádza, že je opilstvo medzi naším ľudom tak veľmi rozšírené, že je korheľstvo takrečeno jeho druhou prirodzenosťou? — Každodenná zkušenosť dáva nám dosť príležitosti k vypátraniu príčin záhubnej naruživosti pijanstva. Sú ony asi nasledujúce.

1., *Nemiernosť v jedení a pití, preberáčnosť v jedlách, paškrtnosť, zkrátka: obžerstvo v mnohých domácnostiach.* — K udržaniu a napomáhaniu zdravia, telesnej sily a súcosti k práci trikrát jedávame cez deň; ráno, napoludnie a večer, no a v dlhých letných dňoch i olevrantujeme (nešporujeme). Ale koľko najdeme rodičov, ktorí na takýto riadny, telesnému zdraviu osožný spôsob života navykajú svoje dietky? Náš Palko a Anička musia sa dobre nafruštikovať. A potom aby do obeda v škole neomdleli, napehá im mamka plné vafky chlebom a jablčkami. Po obede sa takiste stane. A keď sú doma, to sa im bezprestania krája chlieb, dáva ovocie, syr, lekvár a t. p. Hja, deti rastú, a preto treba im porád jesť, aby na nich hodne «pribývalo», aby z nich boli do roboty súci ľudia. — Následkom takejto domácej výchovy máme za našich časov toľko veľkých «papáčov» nielen medzi zámožnejšími, ale i medzi chudobnými tovarychármi, ktorí okrem toho, že mnoho jedia, ešte i prebierajú si v jedlách. Dnes

už ani v ostatnej chalupe nechcú mať čiernú múku, ale sňahobieli nullovku, z tejto šmýkance sa o veľa ľahšie šmýkajú! Dnes už málo komu chutnajú zemiaky na fruchtik, lepšia je slanina s dobrou pálenkou, ďalej káva so zemličkou alebo rožkom. Čierny chlieb nepatrí do kávy; to je tak, akoby sa ušpinený cigáň s pekne vystrojenou frajličkou bozkával. — Tu i tam majú zase radšej ruské thee alebo varené víno k raňajkám. — A obed alebo večera jak chudé a biedne sú, jestli neni na stole hodne mäsa, potom nejaká pečienka alebo dobre veľká štrudľa; pomimo toho víno alebo pivo k uhaseniu stolového smädu. — O, kdeže ste vy, silní, zdraví, a pritom pilní a pracovití predkovia naši, ktorí ste jedávali čierny chlieb, zasmaženú polievku, fazufu, šošovicu a krumpľe, a pečienku a inú malú lahôdku ste si len na výročité sviatky dopriali: podte sem a vidte chudé, biedne postaty svojich potomkov! Takýmto učinilo ich umenie jedenia a pitia terajšieho veku, o ktorom ste vy ani nesnívali.

2. *Napájanie malých dietok liehovinami: vínom, pivom a pálenkou, zkrátka: maznavá domáca výchova.* Moderné vychovávanie detí vedú dnes výlučne zásady hmotárske, a to veru nielen v domoch panských ale i v sedliackých. Boh uchovaj dietkam niečo odopreť. Treba im dať všetko, čo si zažiadaajú; veď je to nefudskosť dietky s kadejakým sebazapieraním trápiť — to je pre vyrastlých, tí majú rozum. A preto malý Janko tak dostane pri stole pálenky, vína alebo piva, jako dáky vyriastlý mládenec-rekrút, nechže navykne zavčasu požívanie «posilňujúcich» nápojov! A keď sa potom chlapec pri dákej domácej slávnosti alebo na fašiangy, na hody opije, toho si starí ani nepovšimnú, ba ho ešte za to i pochvália: to je chlap, z toho už len bude dačo! A nájdú sa i takí otcovia pijáci, ktorí si svojich malých synčokov so sebou vezmú aj do krčmy. To sú znamenití pädagógovia, bo oni naozaj všestranne praktickým spôsobom priučujú dietky svoje k pijanstvu, a navykajú ich od malička k častému navštvovaniu krčiem. A keď sa už dobre naučia cestu k Icgovi, to sú potom tajní nosičia skleničiek tatčkoví — aby mamka nevedely — a idneky domov potiahnu si dva-tri hlty, a dolejú potom dakde na barine s vodou, aby flaška plná bola, aby apko nezbadali, že si upili. Tak som raz čítal kdesi v novinách, že jeden päťročný chlapec tiež niesol pálenku svojmu dedkovi z krčmy a na ceste vyprázdnil flašku až na dno; potom naplnil flašku na potoku s vodou a tackal sa domov. Dedúško nemal času okoštovať z toho prineseného «silného» nápoja, lebo chlapec kričal, blúznil, váľal sa po zemi. Museli ho uložiť do postele. V noci dostal silné bolenie hlavy, horúčku a — na tretí deň zomrel otrávený alkoholom. A čo bude z takýchto maznáčkov keď vyrastú? Ba dám hned jednu inú otázku: najdeme-li dnes dvoch-troch mládencov v jednej osade, čo by pohárky zručne prevracaf nevedeli? Naši mládenci sú v nedeľu a vo sviatok obyčajnými hosťami pána žida-krčmára. Tam trávia oni celé popoludnia a noci nedeľ a sviatkov, popijajú, kartujú, drahé cikárky fajčia a tancujú. Pri tanci sa častokrát pobijú, ba i pozabijajú. V noci z krčmy domov idúc po ulici hulákajú,

kričia a zevlujú narušujúc takto odpočinok pokojných občanov. A rodičia nevládnu s týmito svevoľníkmi; lebo mamka nechcela ohýbať Janka, a veru včul, keď je už z neho Jano, neohneš ho mamó! — *Beda mnohému otcovi a matke, že obžerstvu a tohoto sestry pijanstvu privykali svoje dievky!* Maznavá výchova dietok zapríčinila a zapríčiňuje onú epidemickú nákazu, ktorá tak veľmi pustoší vo všetkých triedach spoločnosti ľudskej, zvláštne však medzi obecným ľudom našim.

No zanechajme už tieto domáce, rodinné nesváry, a pozrime si príčiny opilstva zase tam vonku medzi starými.

3. Je popolná či takzvaná škaredá streda, prvý to deň svätého veľkopôstneho času. Nábožnému katolíkovi celý deň znejú v ušiach oné strašné slová, ktoré kňaz pri rozdávaní popola tento deň odrieka, totiž: «Pamätuj človeče! že prach si, a na prach sa obrátiš». A preto svojím zapopoleným čelom vyznáva pred Bohom i pred ľuďmi, že nehanbí sa hriešnosť svoju verejne uznávať, a v skrúsenosti ducha povzdychne si: Miserere — smiluj sa nado mnou, Bože! — Smutný deň je popolná streda. Dnes cirkev katolícka začína sláviť svätý, pamiatke umučenia Kristovho venovaný čas pokánia. Ale preto tam v krčme je hlučno a veselo, bratia z mokrej štvrti konajú dnes záverečnú slávnosť dní Bacchusových. Tí nemyslia teraz na to, že je človek popol a prach; že je jeden nekonečne dobrý Boh, ktorý je spolu aj prisným sudcom tam vo večnosti. Na všetko toto oni teraz nemyslia. Miesto popola, prachu, smrti a večnosti, majú oni včul pred sebou: víno, pivo, pálenku a hlučnú veselosť; to im treba a o tom oni dnes rozjímajú. Čo im je Boh, čo večnosť! Nenie Boha, niet večnosti! To všetko sú len vymyslené bájky kňazov. Preto je človek na svete, aby užíval — jedol a pil. — *Takto hľa robí kompánia nevercov dedinských! Jejich nevera zaviedla ich dnes namiesto kostola do krčmy.* A či nie nevera je to, čo pôstne tanečné zábavky sporiada sem-tam po malých i veľkých mestách, a aj na tie najprísnejšie dni veľkého pôstu atď. shromažďuje do kopy tých, čo pilní sú vo vypíjaní pohárikov?

4. Raz v stredu veľkého týždňa stretol sa p. kaplán v dedine X. so strýcom Jánom jako sa tento z krčmy domov «podnapitý» tackal. «Nuž, strýčku — osloví ho p. kaplán — vy sa dnes nepostíte?» «Aj dnes navštívili ste Šmúľa?» «Ach, Boh uchovaj! — odpovedá strýc Ján trasúcim, od vína zachriplým hlasom — ja sa dnes celý deň postím. «To sme včul len taký malý oldomáš pili; bolo nás tam päť shromaždených. Veď piť smie sa aj v pôstny deň!» — A či tak, ako ten strýc Ján, nerobia i tí kresťania, ktorí dni nedeľné a sviatočné vysedávaním v krčmách poškrvňujú? A kolkokrát máme príležitosť vidieť opilých svadobníkov v kostole pri svätej omši, pri sobáši! Nuž ale, čo koho do toho? Svadobníci majú akési privilegium nielen k opilstvu, ale aj k iným výstupkom. Tak podobne i dni krstovné, takrečené krštenia zasväcujú ľudia vínom, pivom a pálenkou. A žalost za zomrelými priateľmi tiež musí sa pijatkou rozmnožovať; deň pohrabu je obyčajne dňom pijanstva. Hja, robotný

človek musí mnoho pracovať, a preto musí aj užiť. Cvičenie sa v kresťanskej zdržanlivosti nenie pre robotného človeka. Dnes už nemožno deti pracovitého ľudu vychovávať dľa kresťanskej zásady: «modli sa a pracuj» ale dľa zásady, ktorú terajší osvietený svet postavil, totiž: «užívaj (jedz a pi) a pracuj». Aj modliť sa treba, ale len vtedy, keď je k tomu čas. Nech sa modlia za nás kňazi, však im za to platíme! — *Diabol náboženského indiferentizmu čili ľahostajnosti náboženskej úžasným počtom lapá obety zo všetkých tried spoločnosti ľudskej, ženúc ich do náručia telesnosti, zošklivujúc im krásnu cnosť kresťanského sebazaprenia.* Jak mnoho je dnes medzi nami tých, ktorí dľa slov sv. Pavla sú nemocní, mdlí a spia! Čiže sú nie prevelkým nešťastím našim tí takzvaní «dobrí katolíci»?!

(Dokončenie nasl.)

BESEDNICA.

Radost vianočná.

Panna teší smutný svet,
blahom hostí.

Ruža rodí nežný kvet
spanilosti.

Kloňme sa púpätku,
chváľme Božiu matku
z povďačnosti.

Po čom práhli proroci,
kmeny zeme,
to sa stalo tej noci
v Betleheme.

Prišlo mocné knieža,
nech radost znie svieža
v tvorstva sneme.

Čujte, čujte valasi,
strážni statku!
Duchov zvučia vám hlasy
zvesť presladkú.
Spejte, hej, do stajne,
spevte, hrajte prajne
Jezuliatku.

Hor sa starci, chlapčatá
vrškom, obcou!
Berte ovce, kozlatá
s paše kopcov.
Dajte darček Kristu,
obeť lásky čistú:
jahníc, škopecov.

Hore biedy, krivdy rod,
otroč plesá.
Hore húfy vdôv, sirôt,
veselte sa!
Vzniklo dieťa krásy,
slávme Pána spásy,
ľud, nebesá.

Dlhomír Polský.

Pospech na polnočnú sv. omšu vianočnú.

Na Vianoce.

Chudoba pri vianočných jaslíčkách Jezulátka.

Celkom byť chudobným, to není maličkosť.

Keď príde zima nielo peňazí za hospodu, deti nemajú šaty a obuvcy, a pýtajú chleba, pekáč ale nechce dať naveru, k tomu chýba aj kurivo a lepšie šaty sú už snáď aj pozakladané, do polievky není soli a do kapusty není slaniny, a deti nemajú šlabikára ani katechismusa a tátko nemá čím školu platiť, lebo pálenka je prednejšia nežli iné povinnosti. Aj mamka chodí otrhaná ako lipa od výchorov, a nemôže od hanby do kostola ísť.

To je veru ťažká bieda a tým ťažšia, čím viac je malých detí, ktoré každý deň potrebujú kozu na mliečko a není peňazí ani len na chlieb nie ešte na kozu.

Toto trpké trápenie, ktoré v chudobe väzí není síce ešte to najhoršie; ono tak pomínie ako pomínie aj dobrý život. Však vieš že Lazar zomrel a ten boháč o ktorom Spasiteľ vyprával tiež zomrel. To najhoršie je v tom: pokušenie, ktorému je chudobný človek vystavený. Diabol sa okolo chudobného človeka obťiera a s chvostom svojim sa okolo neho krúti, ako domáci pes okolo svojho gazdy, a vždy chudobnému za ušima šteká do duše: «ale čo! nechaj to tak s tou modlitbou, načo-že by si mal chodiť do kostola? na čo ku spovedi? Boh sa o teba viac nestará, o tebe nevie ani sa len nedozvedá na tvoju biedu. Ti ktorým sa dobre vedie do kostola nechodia a majú všetko až na zbyť. Ty ani šaty k tomu nemáš. Kňazovi je ľahko hovoriť: boháči naňho nepočúvajú a dobre sa im vedie, nemodlia sa a majú hojnosť, nechaj všetko tak!»

A najdú sa chudobní ľudia, ktorí idú na lep diablovi ako muchy a nechajú náboženstvo tak, prestanú sa modliť, kostola viac nevidia, skôr krčmu; a mesto kňaza, káže mu krčmár, že prečo by sebe nedoprial, keď iného už i tak nemá na svete. — Ktoré poľutovanie žida len zatiaľ bude síce trvať, zakaľ ešte bude mať sebe čo dopriať — keď nebude, i tak takého lumpa vyhodí von na ulicu a prestane kázeň. Taký od diabla zavedený chudobný zostane rozhoršený proti Bohu a proti ľuďom a volá sa socialistom, ktorý má i tu i za hrobom vo večnosti len samú biedu, ak ho len náboženstvo neoratuje.

Diabol využítkuje práve núdzu, biedu, nedostatok a hlad chudobného človeka a pokúša ho ako pokúšal Spasiteľa na púšti, by On z kamena spravil chlieb a sebe takto hlad zahnal. Aby sebe odpomôhol chudobný človek v núdzi a v chudobe, pokúša ho k. pr. ku krádeži, ku klamstvu, ku luhaniu, navádza ho v nedeľu pracovať a v robotný deň mu ponúka rekreáciu zato v krčme «blau-montag». Ponúka ho, by do nebezpečnej služby vstúpil, by bol netrpezlivým a reptal proti Bohu, by závidel a nenávidel ľudí, by deti svoje poslal po žobraní a ku všeličomu inému ho on ponúka a pokúša.

Vieš brat môj, keď by si mal na svete na veky zostať a biedu tref, a na veky by to malo s tebou tak zle byť v takom nedostatku, tedy by si mal celkom pravdu sa žalovať, frflať a vzdychať a ja bych ti ešte aj pomôhol k tomu. Nuž ale po tomto kratunkom ako kurčiaci krok živote trápnom nasleduje teprv jeden nekonečne dlhý a opravdový život. A na druhom svete ide mnohým ľuďom práve všetko naopak, ako v tomto živote na zemi. Ako sa to stalo s tým Lazarom a boháčom naopak. Život dobre sa majúci tu na svete je len kratunký fašianok, smrť ich ale je škaredá popolcová streda, na ktorú nasleduje veľmi dlhý večný pôst bez konca a virgas bez počtu.

A naposledy mi vlastne musíme byť všetci chudobní, keď chceme do neba vôjsť; aj bohátí a dobre majúci musia aspoň z nůtra byť chudobní alebo ako Spasiteľ po-

vedal v duchu chudobní, srdce ich nesmie byť prilepené ku peniazom a ku bohatstvám. Preto chudobný človek, ktorý chce mať násilou peniaze a bohatstvo, není v duchu chudobný a preto si aj darmo robí nádej vklznúť sa do neba so svojimi peniazmi. Poriadok boží je to, aby na svete boli aj chudobní ľudia a nie len dobre majúci, tak ako je poriadok boží, žeby nie len chlapi, ale aby aj ženy byly na svete. Zaiste by to bolo nerozumne, keď by ženy frflaly, že prečo sú ony nie mužskí alebo naopak mužskí by reptali, že prečo sú není aj oni ženy. Boh je Pánom a On má právo s každým robiť a nakladať, ako to On za dobre uzná. Ty to nepreinkáš; si chudobným, tam fa Boh postavil, tam musíš stáť. Tvoja chudoba je rebrík do neba.

Budeš-li ale nad tým a aj proti iným nespokojným, za to ty predsa len chudobným zostaneš, a chudoba tvoja ti nič neosoží ešte fa bude tlačíť až fa konečne do pekla ztlačí, menovite keďby si hľadal sebe pomáhať kroz krádež a klamstvo.

Daj-že sebe povedať jedno dobré slovo a pristúp dnes na Vianoce ku jaslíčkám najchudobnejšieho Jezulátka, ktorý bárs je Pánom celého sveta a neba. On vie chudobu oceniť a sebe ju aj vysoko vážíť. Tu ono leží v jaslíčkách v chudobe, v nedostatku, na slame, v maštálke. Nech fa to ale neodstraší od Neho. — Keďby tento Pán celého sveta ležal v zlatej kolíske, v hodbábe a v šarláte, v osvetlenom paláci nádherom, zaiste by sa k nemu hrnuli kniežatá, boháči a útle dámy celého sveta. Ach! Ale božské Jezulátko leží v drevených jaslách, na tvrdej pichlavej slame, v chudobných plienečkách, a od zimy sa trasie a plače. S Bohom tu buď Jezula chudobné; — hovoria páni a boháči sveta — tu není nič pre nás, tu je len chudoba, samý nedostatok, samá poniženosť. — Keďby Jezulátko, mocnár tento nebeský v zlatej kolíske rozdával zlaté peniaze pamätné, zlaté rády, kríže, hviezdy, zlaté retiazky na krky, vysoké titule «Excellencia Vaša», «Osviecenosť Vaša», zaiste by bol celý Betlehem a Jeruzalemský páni, najvyšší biskupi Annáš a Kajfáš a ich kamaráti sa dostavili ku Jeho zlatej kolíske. Ale ach! tu leží nemluvňa božské, ktoré nemá kde by hlavičku svoju položilo! S Bohom tu buď chudobné dieťa, tu není nič pre nás! hovoria oni, — celý dvor Jeho pozostáva s dvoch hoviadok, s niekoľko chudobných pastierov, s jedného chudobného tesára pestúna a s chudobnej poniženej panny, to není pre nás chudobné Jezulátko, s Bohom sa tu maj!

Bohatý svet teda zanecháva chudobné Jezula!

Chudobný bratu! Aj ty ho ešte chceš opustiť? Toho, ktorý na seba vzal tvoju chudobu, ktorý tú chudobu tvoju miluje, ktorý ju jednie v nebesiach vyznačíť chce? ktorý hovorí: blahoslavení chudobní, lebo ich je kráľovstvo nebeské?

Liberálna bohatá strana nedržala ani vtedy s Jezulátkom, nedrží ona s ním ani dnes! Chudobná ľudu stránka prišla ku jeho jaslíčkám a ty by si nechcel s touto chudobnou stránkou ľudovou držať? lež s liberalnými panákmi preč od chudobných jaslíček zutekať? Prosím fa, nerob to! Ale ako syn ľudu, syn chudobnej ľudovej strany počas volby ablegátskej drž s ľudovou stranou a nehovor tak, ako hovorili bohátí Jezulátkovi: dobre sa maj ľudová strana, s Bohom tu zostaň, tu není nič pre mňa, tu je len chudoba, tu nie sú peniaze, tu není pálenka, guláš, muzika, tu nič nesľubujú, tá nemá mosty, at.d. Dobre sa maj, s Bohom tu zostaň ľudová chudobná strana! až to tak povieš, nech fa to cti, ale nikdy potom nešimfuj na veľké farchy a na nespravodlivosti.

Nech žije chudobné Jezulátko! nech žije ľudová strana chudobná!

Zaosek, pastier betlehenský.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bidlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany polahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťami, ako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Jeho Veličenstvo kráľ bude tohtoročné Vianoce tráviť vo Valseé u svojej dcéry arcikňažny Valerii.

Kráľovský dar. Jeho Veličenstvo pri svojom odestovaní z Budapešti daroval 10 tisíc korún tunajším chudobným a 600 korún pre chudobných v obci Gödöllő.

Zdravotný stav ruského cára natoľko sa už zlepšil, že cárovna upovedomila veľkoknieža Michala, aby sa neustával do Livadie k cárovi, lebo tento i tak že najneskoršie k Vianociam príde do Petrohradu.

Franko V. Sasínek, učenec slovenský, doplnil 11. t. m. 70. rok života. Túto príležitosť použili početné slovenské spoločnosti k tomu, aby vznešenému starcovi prejavili svoju poklonu, vďačnú úctu a blahoželanie, a niet verného Slováka, ktorý by sa k týmto pocitom v duchu nepripojil.

Grófka vydala sa za kandidáta lekárstva. V aba- ujskej obci v Barci v minulú sobotu Jakub Feldmann kandidát lekárstva uzavrel sňatok s gr. Helenou Taafe. Grófka pred niekoľkými mesiaci bola ochorela a vtedy sa poznala s Feldmanom, ktorý bol pomocníkom pri lekárovi, ktorý grófkou liečil. Feldmann je žid.

Ukradli obecnú kassu. V Lipt. Sv. Kríži ukradli neznámi zloději obecnú kassu, v ktorej okrem pár sto korún nachodily sa obecné listiny.

Zprávu o malostracínskej bani na šede uhlie podávam v tom smysle, že sa doba prihlasovania sa za účastinárov predlžuje **do 31. marca 1901. roku**, a že sa dľa zprávy p. p. doč. pokladníka O. Kmefa vнове prihlásili aj patričnosti složili nasledujúci p. t. p. Ján Štefančík, bednársky majster v Košiciach s 5 úč.; Ján Kordoš z Velk. Revúcej s 1 úč.; Michal Laciak ev. farár zo Žibritova s 10 úč.; Ján Štibran, sluha u p. pátrov Kapucínov v Prešporke so 6 úč.; Juro Babka ev. učiteľ v Lipt. Silnici s 2 úč.; Michal Tomeček, farár v Dojči s 1 úč.; a okrem toho kroz p. Rovnianka z Ameriky kroz banku Tatra: Jozef Lukáčik na 2 rázy 10 úč. s 500 k. a Martin Lofaj 1 úč. s 50 k. a že už jesto v poštovej sporiteľni 2550 k. složeno. — A tak teda opakujem zase, že «malá hřba väčšiu pýta». V Békásmederi, dňa 9. decembra 1900. Franko Kabina, predseda doč. správy.

Zase jeden veľký kresťanský majetok v židovských rukách. V spišskej Križovej Vsi ležiaci Kerest-

falvičský majetok Moritza Alexander Fehér (predtým Weisz) kazárski bratia kúpili za 178,000 zlatých.

Zase jeden hazafi ušiel z drahej a milej vlasti. Je to János Mihály, mestský exekútor vo V. Salonte, pobral mnoho peňazí a zmizol. Zanechal početnú rodinu vo veľkej biede a mnoho dlžôb, ako dôkazy svojho tuhého vlastenčenia. Teraz ho už lapajú.

Zriedkavý honorár. Sabadský lekár dr. Jozef Antunovič dostal po tieto dni skvelý honorár. Jeden z jeho pacientov, ktorého po dlhší čas liečil, poručil mu celý majetok v cene 60.000 korún.

Nechce súboj. Boli sme sdělili, že advokát dr. G. Schulhoff ml. na verejnej ulici v Pešťbudíne pobil sa s fabrikantom Ottom Radványm. Na sreparovanie tejto «čestnej afféry» advokát vyzval fabrikanta na súboj, ale tento povedal poslom dr. Schulhoffovým, že on takej reparatúry nepotrebuje a že odovzdá celú záležitosť súdu.

Zo súdnej siene. Dňa 18. augusta, ako v deň narodenín nášho kráľa, vialy zástavy v Ónode. Viala i na budove židovskej obce, lenže táto zástava bola odhodná od iných. Na zástave bol totiž krajinský erb, ale miesto kríža na troch horách skvela sa hviezda židovská. Vrchnosť shabala zástavu, ale vtedy bola už židovská hviezda odpáraná a len jej znaky boli okolo kríža viditeľné. Vysvitlo, že prečin spáchal rabin Schück Mayer bez vedomia židovskej cirkve. Štátne zastupiteľstvo zažalovalo teda rabína u okresného súdu v Miškovci pre urazenie krajinského erbu. Rabin bránil sa tým, že čo urobil, to urobil len z náboženskej horlivosti, ale urazil erb krajinský že mu ani v sne nenapadlo, a keď potom ešte doložil: «Vagyok olyan jó hazafi, mint akárki az országban», (že je on taký vlastenec, ako ktokoľvek v krajine), okresný sudca osvobodil rabína, lebo že v tomto prípade o urazení erbu nemôže byť ani reči.

Chlebová fabrika v Spiši. Anton Doller pensionovaný majór v Kežmarku zamýšľa chlebovú fabriku postaviť v Poprade.

*

Vážne pre ct. obecenstvo. Müllerov dupplovanoelektromagnetický kríž ači hviezda R. B. Nr. 86967, ktorý po celom Uhorsku obľúbený jest, má dnes jedno vysvedčenie po ruke, ktoré dôslovne uvádzame: Ctený Pán Müller! Nemôžem zamlčať, abych Vám moju najsrdečnejšiu vďaku nevyslovil, lebo jestli na svete učinlivého lieku jesto, nenie možno aby Vás prevýšil. Na jar tohoto roku bola moja matka, ktorá na žalúdok trpela a lúpaním napadnutá bola už tak zle, že vôbec nemali sme nádeje našu milovanú matku životu udržať. Bola ona viac kostre ľudskej podobná a nemohla žiadnym údom hýbať. Hľadal som utočište u Vášho liečivého aparátu kríža to elektromagnetického R. B. Nr. 86967 a zkusil som ku môjmu najväčšiemu zadiveniu, že moja matka po štvorotýždňovom nosení Vášho aparátu lôžko opustila a teraz sa chváľa Bohu docela zdravo a dobre cíti. Ani nenie možno dostatočne na srdce klásť každému, kto na také choroby trpí, by sa na Vás obrátil a Váš požeňnaný aparát sebe obstaral. Prijmite pane Müller, v mene našej rodiny ešte raz našu najsrdečnejšiu vďaku a milý Pán Boh nech Vám žehná a za Váš vynález sa Vám odplatí. Značím sa s povdačnosťou a úctou Juro Barth v. r. v Baračke, dňa 18. júla 1900.

DOPISY.

Z Kysúc.

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus!

Veľavážený Pán Redaktor!

Dovoľte na «Ospalcov» dopis v č. 48. «Kresfana» uverejnený, dať nasledujúcu poznámku:

Zdálíž ktorí kňazi volebného okresu čačanského majú železničné freikarty, pozitívne tvrdiť nemôžem; istá vec ale je, že skoro všetci — s nepatrnými výnimkami — cestujú vždy na tretej triede, čo je dostatočným dôkazom, že patriční freikarty nemajú.

Pán Zmeškal ublížil tedy natoľko kňazom volebného okresu čačanského, že pre niektorých (snáď) jednotlivcov, obviňuje celé kňazstvo volebného okresu čačanského.

Že ľudovej stránke na Kysucách je odzvoneno, toho príčinou nie sú železničné freikarty, ale svedovo aj tento rok prevedený popis voličov. Rozumie sa, že ja len o prevedenom popise v mojej obci, píšem.

Na predbežne oznámení termín, dostavil som sa i s mojim p. kaplánom ku popisu voličov, s autentičným odpisom B tabeľy a vyťahnutými rokmi narodenia, pre všetkých voličov z toho cieľu: aby som pozor dal, či popisujúca komissia niekoho nevynechá; vlastne ju upozornil, jestli by snáď omýlom bola niekoho preskočila, lebo vek voliča chybné vpísala.

Popisujúcej komissii sa aj musí vydať to svedectvo, že pri popise voličov pokračovala správne.

Čož ale osožilo správne pokračovanie popisujúcej komissie, keď menoslov voličov písal notár (vlastne len do makulatoriuma ceruzou značil) a hl. služný diktoval, kto má byť do menoslova vnesený, kto nie?

Pred popisom sa ustálilo, že prízenkári — jako zástupitelia svojich manželiek — budú sa považovať jako majitelia pozemku, a dá sa im hlas. Kým sa popisovali voličia doľného konca obce — kde sú samí liberáli — či majiteľ, či prízenkár dostal hlas, jak platil ustálený cenzus. Keď sa ale prišlo ku popisovaniu voličov horného konca obce — kde sú samí ľudáci — pri každom prízenkárovi mal hl. služný poznámku, — že ku pr. nemá majetok gruntoknihovne prepísaný, že nemá porcióvu knížku priloženú na dôkaz, že platí daň, a že sa mal osobne ku popisu dostaviť — a tak jedenásť ľudákov zakázal vpísať do monoslova, bárs platia ustálený cenzus. Ostatným ale ľudákom neprípísal zase notárius ku priezvisku jejich prímenie (spitzname) ku pr. Serafin Migaz, ktorí pre túto chybu, v čas hlasovania na vyslanca, jednoducho odstránení byť môžu. Tak prišlo asi 30 ľudákov v mojej obci o hlas, a ľudová strana má istých len šesť hlasov.

Všetko moje protestovanie jednoducho zavrátil hl. služný; tak že nechcejúc reskirovať ostrejší výstup a z

toho pochádzajúce následky, vzdialil som sa z popisujúcej hlasy miestnosti.

Jestli sa tak previedol popis voličov aj v iných obciach, teda s kýmže máme ísť na voľbu?

Lahká pomoc, povie niekto! A či si nemal ústa lebo pero inakam predniesť svoju stížnosť?

Ovšem! Keby už latináci neboli povedali: *lex in codice, favor in iudice.*

V mojej obci našlo sa ku pr. jedenásť daňových knížočíek, ktoré dokazujú, že bárs patriční vyplatili roku 1898-ho všetku daň — pritom všetkom každý z nich má r. 1899-ho naznačenú reštanciu od 1-ho — 10 zl. r. č.

Nie div, že preto každý krútil hlavou, jako prišiel ku menovanej reštancii, a daňové knížky poslaly sa pre vysvetlenie na ministerium; odtiaľ prišli na financdirekciiu do Trenčína.

Vyšetrovanie sa malo už aj udajne previesť — bez vyočutia patričných občanov.

O výsledku ale ani slýchu ani chýru.

No teda začnite niečo?

Pán Zmeškal by tedy pochovanú ľudovú stránku na Kysucách len tak vzkriesil: keby posbieral dôvody, jako sa v ktorej obci previedol popis voličov, a na základe hodnoverných dôvodov žiadal zrušenie tohoročného popisu.

Jeden kysucký kňaz.

Z Čádečky.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velebný Pán Redaktor!

Doprajte týmto mojim riadkom miesta v našom milom «Kreštanovi».

Na tom veľkom a slavnom liberálnom pohrabe ľudovej mamky v Čáci bola aj moja nízka maličkosť prítomná. Pán Šulgan, ktorý aj mne doniesol «fraj-kartu», bol tak dobrý, invitoval ma a išli sme pešo, a stavili sme sa aj v Čádečke, by sa nám aj iní pripojili ku tej poslednej účte mrtvej mamky, lebo mi Kysučani sme takí, že ideme za kňazmi bárs aj do pekla, takú dôveru máme v nich a veríme im všetko. Ale keď nás raz ktorý oklame alebo zbadáme sobecké figlo, potom naša dôvera sa ubytuje u Icika, u Šlesingera alebo Kukuka. Môžu potom s plačlivým kazateľským hlasom nám vyprávať o charaktere a o vernosti bárs koľko, naša katol. viera v nich potratí chodníky.

Pán dopisovateľ ten pohrab tak verne a znamenite opísal, že netreba ku tomu nič pridať, a že pán dekan zákopecky s tým odpätým opaskom červeným remeňom po ušoch vyšľahal ministrantov ako Spasiteľ tých «kšeftlerov» v chráme Jeruzalemskom, to som sám videl. Ale ten pán dopisovateľ zapomenul jednu udalosť spomenúť: Jednému vážnejšiemu z tých pánkov za oného času, keď ešte aj v Čáci tak veľmi kvitla ľudová strana, a pánkovia boli jej vernými vodcami, akýsi liberál nočného času tomu vážnemu pánkovi krásne bukréty uvil a pod okná a pred dvere mu ich položil v tej nádeji, že však sa mu sídu v čase potrebnom. Tieto voňavé bukréty on aj dlho opatroval pod kepienkou, pri tom ale pohrabe mamky, a

keď sa s ministrami preobliekal a kepienky sebe poprevracali, tá udusená vôňa tých bukretiek miesto temjanu smrad počalo okolo seba rozširovať, tak že kto nemal nátku, všetko muselo preč utekať. Tým viac ale poutekali ministri, akonáhle zbadali pána dekana, ktorý išiel tie pohrabné obrady pokorigovať s opaskom z tvrdej kože primeranej chrbátom skrčeným. Auktorita tej trúbelky mnoho utrpeľa, tým viac lebo kedysi jeden drotár nepekne sa bol vyslovil o nej, nuž ale to aspoň neurobil ako ten z tých liberálov, ktorý tie utešené naturálne bukréty smradlavé pod okno ku ďalšiemu rozkvetu položil. — Šulgan spieval sám kvartett po odchode obradníkov pohrabných nie síce v tóne gregoriánskom ale v tóne «Icikovom». Jeho riadne štolárne dôchodky bývajú štyri krajciare; čo dostali ministri, to neviem a či im čo len nasľubovali tiež neviem, a či sa ktorí s Jakubom bozkával, to tiež neviem, bárs aj zlý svet by to chcel skoro uveriť.

Jeden ľudák prítomný z Čádečky.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ďakujeme Vám, že ste popriali miesta predošlému z Detvy pochádzajúcemu dopisu, čím posmelení, prosíme v mene spravodlivosti o tú istú láskavosť aj my. A keď už pán dopisovateľ (v čísle 47.) na verejnosť vystúpil zo záležitosťou takou, ktorá ta na žiaden pán nepatrila, keď sa osmelil upodozrievať istých nie menej ľudovo zmysľajúcich ľudí a nadávať im do Judášov, — nebude to snáď škodiť, keď aj z našej stránky prednesieme to, čo nám po prečítaní toho dopisu na srdci leží.

«Piešťan» vynáša tu nepovolaný a predčasný výrok nad záležitosťou, ktorá svojim riadnym spôsobom pojednáva sa práve tieto dni pred cirkevným súdom. Ďalej do neba vychvaluje nášho pána veľkomožného v takých veciach, ktoré si on zaiste ani sám, čo zásluhu neprihlasťuje. Veď dobre vieme všetci, že náš kostol nie on, ale značné milodary farníkov ozdoby, a že pred niekoľko rokmi ohňom zastihnutý chrám boží, od tých čias neopravený — dosť v smutnom položení sa nachádza. A či nás nemá zaboleť srdce, keď spatríme spustu chrámu božieho na cintoríne, v ktorom pre jeho neslušný stav naša slávna cirkevná vrchnosť už aj služby božie odbovovať zakázala musela? Čo máme povedať o tej v Kriveci vybudovať sa majúcej kaplnke, na ktorú už pred rokmi nachystaný materiál hynie, tu pre počasie, tu pre zlodejov, tu zas odnesený je ku stavbe cirkvi za dobré groše predatého rehtorského bytu? Čo o rúcajúcej sa kaplnke v Slanci? — na ktoré všetky kaplnky už od dvanásti rokov ustavičné sbierky sa konajú, na ktoré i ministerium, i krajinský oltárni spolok značnými obnosmi (summami) prispeli, i obecní urbarialisti potrebné šindlia zdarma dať sa zaviazali. — Keď by na toto všetko pozrel p. dopisovateľ, neviem ako by mu vtedy «srdce plesalo»!

Bársby pravdu mal v tom, že sa podarilo vyliciť mnohých zátvrdlých korheľov, a nebola by skorej pravdivá tá smutná skúsenosť, že pri nepokojoch, vzbúrach

a obecných kortešačkách tou besnicou (pálenkou) napájali našich ľudí práve také osoby, ktoré pričasto navštevujú faru, a ktoré to za svoje groše isteže nerobili!

Bársby pravdu mal «Piešťan» v tom, že prestaly u nás pravoty, keď že v Zvolene a po Bystrici mnohé fiškálske kancelárie jedine z Detvanov žijú, a deň po deň vídame k nám prichádzajúcich fiškáľov a nič dobrého neznamenajúcich eksekútorov.

Bársby sa umenšoval u nás počet divých manželstiev, a nenašli sa takí nesvedomí ľudia, ktorí sa práve na to vyhovárajú, že ich nechcejú pán veľkomožný zadarmo zosobášif, a oni sami pre chudobu, sobášnu alebo dišpenzáčnu taksu zaplatif sú neni vstave.

Bársby ten v našej obci tak potrebný syrotinec nebol zahynul (na čo — zdá sa mi — p. «Piešťan» už zabudnúť!), a bárby sme vedeli, kde sa podely tie mnohé obeť, ktorými sme prispeli k založeniu i udržaniu tohoto žiaľbohu už nebohého kresť. ústavu!

Bársby sme nemuseli vídať každodenne to pridôverné bratrickovanie a rozvážanie sa na koči so židmi i zaťatými liberálmi, to obliekanie vrchných kabátov, to hlboko ponížujúce pokloňkovanie a pchanie sa všelijakým liberálnym škrabákom. Bárby sme nemuseli vedieť o tom, že aj tieto dni len s nahováraním nášieho «ľudového vodcu» vyvolili sme si miesto poriadného kresťana do obce — žida. Bárby sme nemuseli počúvať, že ten istý «vodca ľudovej strany v našej farnosti» — uchádzal sa u našich liberálnych veľikášov, aby mu pomôhli odstrániť jedného spolubrata, a nie menej horlivého ľudáka.

Dalo by sa pane «Piešťan» na váš dopis ešte všeličo pravdivého i trpkého predniesť. Spýtal by som sa Vás, či je on nie skoro od slova do slova vypísaný z tej chýrečnej prosby, ktorú ste sa vy nehanbili pred nášho osvieteného pána biskupa zaslať, a opatriť falošnými i podloženými podpisami, a ktorú náš spravodlivý a láskavý Arcipastier tak si povšimnul, ako zaslúžila. — Chcel by som sa Vás spýtať, kde sa podeli tí, ktorí neznám na čie trovy behajú po svete, aby umývali černocho (murenina) a osočovali, hanili ľudí za spravodlivosť čestne bojujúcich, bez toho, že by za svoje osočovanie zodpovednosť klásť môhli a chceli. — V kostole ich ani predtým, ani teraz nevidíš; ale kde treba robiť nepokoje, kde kynie nejaký zisk, tam sú oni horliví «katolíci» a «nehrození ľudáci» — ináčej život jejich domácný je pohoršlivý, a v čas voľby ich vždy v tábore liberálnom najdeš.

Ľudia moji! my sme z mylosti božej takí kresťania-katolíci, takí verní ľudáci, že sa v tomto našom presvedčení nikým prevyšif, ani prelicitovať nedáme. My našu sv. vieru a politické presvedčenie neviažeme k jednotlivéj osobe, bez ktorej by sme snáď ani katolíckmi, ani ľudovými byť nechceli, a za ktorú osobu by sme sa aj s liberálmi aj so židmi proti vlastným spolubratom spojili, ako to vy robíte, ale my žijeme za spravodlivosťou, ktorú obdržaf od nášho najmilostivejšieho Arcipastiera pevne úfame a očakávame. Jeho spravodlivému výroku, ako poslušné dietky vóli otcovej sa v každom čase ochotne podrobíme. Kto by nás k neposlušnosti oproti našej cir-

kevnej vrchnosti zvädzal, nech by to bol trebársk ktoľvek — toho za falošného proroka považujeme a považovať budeme.

Pán Boh s nami a zlé preč!

Piškótnin.

Odkazy redakcie.

Všetkým našim ct. dopisovateľom a horlivým spolupracovníkom prajeme zo srdca šťastlivých Sviatkov! Budiž Vám všetkým Všemohúci Pán Boh hojnou odplatom! — Spolu dávame na vedomie všetkým, že zatial volebné pohyby trvať budú, my nebudeme za ten čas len také dopisy uverejňovať, ktoré sa na agitácie volebné vzťahujú. O takéto tedy dopisy prosíme vás každého bratskou dôverou. Pište vždy len na krátko. Spomeňte vo vašich dopisoch krivdy a násilností úradných medzitok, tiež akí sú kandidáti, akí voličia, akí vodcovia.

J. Gembicky. Vaše výborové dielo začneme uverejňovať až s prvým číslom nového roku, aby bolo celé v jednom ročníku.

Od Váhu. Za vašu besednicu sme si vytrpeli a ešte si vytrpíme, ale pomyslíme si: ničeho! — Dostali sme od druhej redakcie vašu prácu: «Vianočnú hru», ale po neváč pre nedostatok prílohu nemohlo vydavateľstvo dať Kresfanovi, nuž neuverejnili sme tú prácu. Ak by ste privolili, vydali by sme ju osobitne ale až v septembri, ak nás Pán Boh doživí. Prv by sa neminulo z nej nič. Prosíme za láskavú odpoveď.

Vp. A. Rojko poďakoval sa v jednom dopise všetkým, ktorí ho boli ku menu pozdravili. Velebný Pán nám prepáči, že sme jeho dopis vtedy uverejniť nemohli.

Všetkým pánom, ktorí na «Dedinského hasiča» predplatili týmto na vedomie dávame, že pre obnesenie sa tlačiarne nemohli sme žiadané až tieto dni rozposlať.

P. J. Szigotszky v Orlove. 8 kor. sme obdržali, s tým máte predplatené do 1-ho júla 1901.

K. Č. v Žiline. Dopis do «Listov sv. Antona» sme obdržali aj upotrebili. Srdečná vďaka! Čakáme od vás aj napozatým dačo.

P. Jozef Vesely, v Quaregnon (Belgique). Poslanú summu, čo v našich peniazoch je 7 kor. 66 hal. sme obdržali, vyplatené je na rok 1900.

J. Str. v K. No sláva Vám! Vaše horlivé účinkovanie je nám zadosťučinením! Lebo nás kárali mnohí, že o vašich krivdách nemlčíme a hľa pravdivé slovo má predsa takého výsledku pre ľudovú stranu, jakého sme si ani neočakávali. Len milý Bratku, pokračujte aby sa všetko prebudilo!

P. J. Hattyár, farár v Habovke. Na celý rok 1901. je vyplatené.

B. P. v R. Deviatych predplatiteľov na «Listy sv. Antona» predznačili sme. Za horlivosť vám srdečne ďakujeme.

M. Str. Rukopis váš veru žiadali od nás úradne, a keby sme ho neboli vydali, boli by sme mali aj so žandarmi do činenia. Za priateľské riadky vďaka!

P. F. Zvarik v Sebeséri. 4 koruny sme obdržali na rok 1900.

Š. Z. v B. Váš verš môže byť dobrý. Len majte trepezlivosť. Prepracovaný snád uverejníme.

P. Prievizan. Musíme napred prepísať dopis, potom pritlačíme náležite perom. Vďaka!

M. J. J. v Zs. Pane môj, váš dopis je na husto písaných 6 stranách hárkových: akože ho uverejniť, zvlášte teraz, kde vyše sta dobrých dopisov nám leží na sklade?

Dlhomírovi Pol'skému blahoželáme k jeho novému postaveniu. Srdečné na zdar!

Zaosek. Anerow Váš je výborný — ale samá paprika. — Nuž dobre, nech sa potom komusi kýcha od nej.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecenstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značen. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·25—7·69 kor., peštianska 7·25 7·40 kor., z Báčky 7·25 kor., banátská 7·30 korún.

Raž: 6·60—6·90 kor.

Jačmeň: na krm 5·85—5·90 korún, do pálenice — kor., na várku — kor.

Kukurica: 4·30—4·70 kor.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	25·40	27·40	22·40	21·80	21·70	20·40
	6	7	7½	8		
	19·—	15·40	14·—	11·20		

Otruby po 100 kil.: drobné 8·80 korún, hrubé 8·50 korún.

Proso: 2·20—5·60 kor., všetko po 100 kil.

Ovos: 5·50— kor.

Strova: Fazuľa veľká biela a okruhlá po 7·75.— brnava 7·—, pestrá 5·—, drobná 9·25— 9·75, cúdená —. **Hrach:** 10·—12·—, lúpaný 18·—, **Šušovica** horšia 11·—, lepšia 14·— —. **Mak:** 25·—26·—, všetko po 50 klgr.

Semená: Červená datelina nová 62·—70·—. Lucerna 41·—50·—, všetko 50 klgr.

Sviňská masť 124—126·—, Slanina ³/₁₀₀ 120·— ⁴/₁₀₀ 116·—, udená dobrá slanina 116·— po 100 klgr.

Lekvár srbský transito 42·—44·— po 100 klgr.

Petrolej trojkrížový 47·—, dvojkrížový 45·— za 100 klgr. netto.

Olej repcový 80·— za 100 klgr.

Remeň: funtovice k. 154—160; tercy prima k. 150—158; anglické odpadky k. 145—148; telaciny k. 460—470; pitlingy 270; koňaciny vrázkované k. —; tažené k. —.

Bliskavý remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. —, väčšie — metr. cent.

Spisy redakcii zaslané.

Mariacella v St rsku. Opísali Frant. V. Sasinek a Rupert Rehák. Vydal Martin Kollár, farár v Nádaši a Redaktor «Katol. Novin» v Trnave. Tlačou Adolfa Horovitzu. Cena 20 halierov.

«**Ježiš, priateľ dieťok.**» Modlitby a piesne pre katolícke školské dieťky. Sostavil Štefan Janovcsik, farár likavský. Sodobrením cirkevnej vrchnosti vo Spiši. Tretie vydanie. Lipt. Sv. Mikuláš. — **Cirkevné piesne** na povšedné dni ku sv. omši s notami. Vyňaté z modlitebnej knižky «Ježiš, priateľ pietok.» Sostavil Štefan Janovcsik. Ružomberok 1900.

Ružencová knižočka. Albána Stolza, myšlienky o zoltári (ruženci). S obrázkami. Strán 76. Cena bola 15 kr., teraz 16 halierov.

Litanie loreťanské. Výklad litaní. Krásne vystavená knižočka s obrázkom. Strán 52. Cena bola 26 kr., teraz 26 halierov.

Katolícke Hlasy:

Č. V. Či je Martin Luther spoľahlivý sprievodca do neba? Strán 67. Cena bola 12 kr., teraz len 16 hal.

Č. VII. Kto je Ježiš Kristus? Str. 19. Cena 4 hal.

«Ja som nepoškrvnené počatie», to jest **Lurdská Panna Maria**. Modlitebná knižka zvláštne pre čitateľov lurdskeho zjavenia Bl. P. Marie s lurdskými litaniami, novenami a dvoma lurdskými piesňami. Spracoval Jozef *Kompánek*, farár veľko-ostratický v biskupstve nitrianskom. Druhé opravené vydanie. Dostať: Tlačiareň Karla *Salvu* v Ružomberku (Rózsahegy). Cena v plátne viazaného výtisku s poštou 65 kr.

Rozpomienky a kresby. Napísal Pavel Kuzmány. Sú to samé kratšie, veľmi milé, zábavné a poučné rozprávky. Sú ony zriedkavé skvosty v našej slovenskej spisbe: plné vtipu a pekných opisov, plné žartu a vážnych myšlienok. V nich vidíme Slovensko tak verne opísané, že láska zahorí zaň každý, kto prečíta si Kuzmányho «Rozpomienky a kresby». Myslíme, že najkrajšie učíme si pamiatku nebohého tým, keď rozširovať budeme tento krásny spis jeho. S tým i našu ľudovú spisbu podporujeme, lebo čistý zisk daroval na vydávanie spisov pre ľud. Cena jedného výtisku je koruna, s poštou o 10 halierov viac. Objednať možno knižočku i v administrácii «Ľudových Novín».

Srdce k Bohu. Katolícka modlitebná, poučná a spevácka knižka. Dľa P. Aug. Lehmkuhla S. J. a iných najlepších a najnovších prameňov spísal a pobožnému a pracovitému ľudu svojmu podáva Martin Kollár, farár v Nádaši, redaktor «Katolíckých Novín». So schválením najdôst. Ordinariatu arcibiskupského v Ostrihome. Na oslavu Spasiteľa Ježiša Krista koncom 19 a začiatkom 20. storočia svojim nákladom vydáva Spolok Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. 1899. Tlačou «Austrie» Franca Dolla vo Viedni. Str. 571. Cena neviaz. výt. 1 koruna 20 hal., viaz. výt. v plátne 2 koruny, viaz. v koži so zlatorezom 2 kor. 50 hal., v chagr. so zlatorezom 3 kor. a so spinkou 3 kor. 20 hal. Titulný obraz: Sv. Rodina.

Tlačou a nákladom Karla *Salvu* v Ružomberku vyšly nasledujúce odporúčania hodné spisy:

Hrsti príkladov. 220 príkladov zo života nábožného, veľmi poučných. Strán 131. Cena sošitého výtisku bola 30 kr., teraz 30 halierov; tvrdo viazaného 38 hal.

Na túto knižku zvláštne upozorňujeme. Na dary pre ľud a školákov lepšej niety.

«**Ja som nepoškrvnené počatie,**» to jest **Lurdská Panna Maria**. Modlitebná knižka. Spracoval Jozef *Kompánek*, farár veľko-ostratický. Druhé opravené vydanie s povolením cirkevnej vrchnosti.

Do pozornosti

pánom roľníkom!

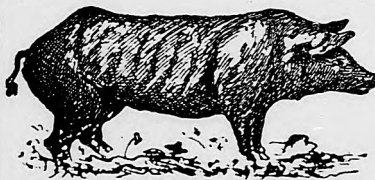
Každoročne objednávate mnoho hospodárskych strojov, a to z väčšej čiastky od firiem, ktoré Slovákom a kresťanom nežičia. Stroje sú obyčajne z daleka, drahé a v mnohých pádoch plané.

Kto potrebuje a chce si objednať **dokonalé, solidne a trváce hospodárske stroje**, — lebo príslovie je: čo je dobré, je i lacné, — nech sa obráti na nižepodpisného a žiada si cenník jeho hospodárskych strojov. Tento sa mu dopošle zdarma a franko. Veď už i železničný dovoz z Bytče je lacnejší, nežli z Nemecka, z Rakúska alebo z Pešti.

Michael Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
v Bytči (Nagy-Bittse).

Pozornosti našich hospodárov

čo najvrelšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznalý liek

proti
dúlu sviň,

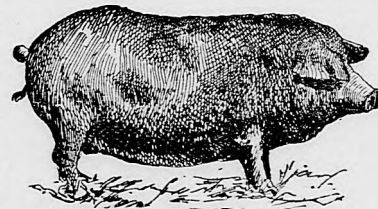
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou slohou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha; o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balíka je

koruna 1. —

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového balíka franco posíela

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri neduhoch krížov a iných kostí znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke ktorý už pre mnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom pôvodné dokumentá svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek neduhy kostí, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej skl. s návodom je **kor. 1.40.** Jednej väčšej pôvodnej skl. **kor. 2.40**

KAROL MOLLER

vínokupec

v Trnave, Belokráľ u. č. 433.

doručuje

Biele stolové víno 1 litrovej fľaši 40 kr.

Biele pečienkové víno z pivnice p. gr. Teľkyho 50 kr.

Muškatľové biele z roku 1895 s obsahom 7 zl. od gr. Teľkyho 75 kr.

Perla Karpátov, výbor vína z roku 1892, 0.6 l. Zvlášte pre chudokrevných a zotavujúcich sa chorých 85 kr.

Prázdne fľaše prijímajú sa nazad po 10. halieroch ak môj nápis je na nich.

Vína v sudoch.

Od 50 l. vyše bez dane po 100, 200, 300 l. atď.

Terajšia cena stolového vína je po 100 litroch 26 zl.

« « pečienkového vína « « 34 «

Ostatné putovanie do RÍMU!

1900. decembra 2-ho.

Cestovanie do Jeruzalemu a na Svätú zem

1901. februara 1-vej polovice.

Oby dve cesty riadi

„MAGYAR UTAZASI IRODA“

Budapest, IV., Zsibárus-utca 1.

Darmo a vďačne dáme vysvetlenie.

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej farvy olejovej farby
50 hal. (25 kr.)

1 kgr. Prima Patent I-á Firnis 72 hal.
(36 kr.)

Samopozlatník.

Každý môže si sám pozlatiť obrazy lebo zrkadlo
spolu so štetcom 1 fľaša 50 hal. (25 kr.)

Dostať

u bratov Brüll

diel'novom sklade

Budapest, VII., Dob-utca 46.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme pri lámke, lupaniu, astmatických galibách, beznivosti huchaniu uší, migrenu, zádúhu, isebli, bladosti závratu, zlému sluchu, nemociam nervov, influenze, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d.

I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme etené obecenstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspäť dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebuvať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierekou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapest, V., Vadász-u. 42. M. Kálmán-u. na rohu.

Založená 1735.

Telefon 395.

Mestská lekáreň k

ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adresa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lupaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lupaniu a iným rheumatickým chorobám, proti trhaníu, boľasti nervov, pichaniu, boleniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena fľaše 2 koruny, cena fľaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, ulavujúcim a osilňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri plucovom hurute, pri zachripnutí atď. Vela vďakočinení potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 2 koruny, fľašky na prábu 1 koruna.

Krv čistiacie pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytro a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 42 halierov, šest' škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vyprobované a za výborné uznane prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekáreň, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známku a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšovaných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korun franco.